

Wabi-Sabism in Architecture and Interior Designing and Its Accordance

Monireh Raeisi Zargari¹, Hassan Bolkhari Ghahi²

Received: 2024-03-30, Accepted: 2024-12-11

DOI: 10.22034/RAU.2024.2025706.1085

Abstract

Wabi-sabi is rooted in the Japanese lifestyle, related to a dominant attitude that focuses on the perception of nature or a more general expression: 'mother nature.' This attitude is based on the beauty of the events, objects, and subjects, disregarding their defects or the amount of imperfection that may be seen in them. As perfectionism dominates modern life, many face economic and psychological pressure to acquire luxury goods; adopting a special lifestyle can help alleviate this stress. The Revival of traditional aesthetics and nature-based approaches leads to more peace and relaxation in life.

This paper aims to explore the Wabi-sabi style in architecture and interior design, along with related decorating styles. Naturalism, as the basic approach for Iranian designers and architects for building places such as Dovecotes or windcatchers, is also mentioned in this paper as a primary step regarding nature as the basis for human needs. This research explores contemporary and postmodern art approaches, including minimalism, that connect with public life. This trend arises from the rapid advancements of the modern era, highlighting the use of natural materials in art creation. Revision of such nature-based approaches leads to the connection of people to their traditions and the way of life belonging to their ancestors in the line of closeness to nature and natural materials.

This style appeared first in architecture and interior decoration and is recognized as a kind of style with inner or hidden concepts. The most common meaning related to this style refers to the concept of acceptance of everything disregarding their faults or defects. In this style, we can see beauty in everything, and we learn to find innate beauty in everything surrounding us instead of seeking perfectionism or excellence; it means that we see them as they are not as they should be, in other words, the beauty of objects is seen in their

---

1. PhD student, Department of Art Research, College of Art, University of Tehran Kish International Campus, Iran (Corresponding Author).

Email: monireh_raeisi@yahoo.com

 0009-0004-5439-3046

2. Professor, Department of Advanced Art Studies, College of Fine Arts, University of Tehran, Iran.

Email: hasan.bolkhari@ut.ac.ir

natural and original form and this is exactly the concept referring to naturalism in this article.

Comfort and a sense of home are key outcomes of this style in our lives, guiding us toward simplicity. This arises not from mere simplicity but from a focus on nature's principles, which brings unique characteristics like roughness or asymmetry while retaining an element of finesse and a quasi-romantic quality. The main feature of this style is the use of organic architecture, utilizing tools and materials like unaltered wood, to create a natural aesthetic.

One of the first forms of this approach in architecture is the style called Brutalism, which is focused on using raw concrete in the visible part of the buildings. According to this attitude, the world will be a better place to live and we can use objects fluently and without discomfort.

This approach highlights the renewed focus on naturalism in both the interior and exterior of our homes. This approach results in more comfortable norms and lifestyles and fosters undesirable interactions with nature. Wabi-sabi, a minimalistic and nature-oriented lifestyle, reflects the deep connection to nature that our ancestors embraced in ancient times.

Keywords: Wabi-sabism, Naturalism, Organic architecture, Brutalism

وابی سایبسم در هنر معماری و طراحی داخلی

منیره رئیسی زرگری^۱، حسن بلخاری قهی^۲

تاریخ دریافت: ۱۱-۰۱-۱۴۰۳، تاریخ پذیرش: ۲۱-۰۹-۱۴۰۳

DOI: 10.22034/RAU.2024.2025706.1085

چکیده

وابی سابی واژه‌ای با ریشه ژاپنی است که در نوعی روش زندگی در فرهنگ ژاپنی مبتنی بر درک طبیعت، ریشه دارد. فلسفه این روش بر مبنای نگاهی به زندگی است که زیبایی در پدیده‌ها را با همه نقص‌ها و کمبودهایشان، جست‌وجو می‌کند. روی‌آوری به طبیعت و استفاده از مواد طبیعی در ساخت‌وساز ساختمان‌ها در قدم اول و بعد طراحی و چیدمان وسایل مورد استفاده در آنها به این سبک، گامی در جهت نزدیکی بیشتر انسان‌ها با طبیعت پیرامونشان است. وابی سایبسم به عنوان رویکردی مینیمال و طبیعت‌گرا، راهی برای رجوع دوباره انسان به زندگی در دل طبیعت است که نیاکانش در هزاران سال پیش در بطن طبیعت داشته‌اند. هدف از انجام پژوهش، اشاره به ضرورت توجه روی آوردن مجدد به طبیعت در زندگی انسان مدرن از طریق طراحی داخلی سکونتگاه‌های انسانی است، و همچنین توجه به توسعه پایدار با رویکرد طبیعت‌گرایی و طبیعت‌آوری است که به مسائل زیبایی‌شناسی و کارکردی و روان‌شناسانه در رابطه با انسان پاسخ می‌دهد. پژوهش حاضر در پی پاسخ به چستی وابی-سابی چیست معرفی ویژگی‌هایی آن است. بر این مبنای، با اشاره به پیشینه این سبک با رویکرد طبیعت‌محوری به بررسی آن در طراحی داخلی با ارائه نمونه‌هایی از این رویکرد در ایران و سایر کشورها پرداخته و با روش مطالعه تطبیقی به مقایسه این رویکرد در سبک‌های مشابه دیگر نظیر شابی شاپ و روستیک پرداخته است. جمع‌آوری اطلاعات به شیوه کتابخانه‌ای و اسنادی و مطالعه نمونه‌های مختلف انجام گرفته است. تحقیق حاضر، از نوع کیفی و با روش توصیفی-تحلیلی انجام شده است. یافته‌های این پژوهش، ویژگی‌های عمده این سبک شامل؛ سادگی، استفاده از مصالح بکر و حفظ اصالت در جهت ایجاد پیوند با طبیعت پیرامون را نشان می‌دهد که مسیری برای ارتقای آرامش و سلامت انسان مدرن است.

کلیدواژه‌ها: وابی سایبسم، طبیعت‌گرایی، معماری ارگانیک، پروتالیسم، معماری سنتی

۱. دانشجوی دکتری، گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر، پردیس بین‌المللی کیش دانشگاه تهران، کیش، ایران (نویسنده مسئول).

Email: monireh_raeisi@yahoo.com

0009-0004-5439-3046

۲. استاد، گروه مطالعات عالی هنر، دانشکده‌گان هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
Email: hasan.bolkhari@ut.ac.ir

مقدمه

تشویش‌های روانی و جسمی او افزوده است و در اینجا، تنها راه گریز از چنین تنگنایی، قرار گرفتن دوباره در طبیعت و استفاده از مظاهر طبیعی به همان شکل بکر و اصیل خود و یا در ترکیب با مصنوعات و محصولات ساخته دست انسان است تا راهی برای رهایی انسان نسل حاضر از الزامات ناگزیر قرن مدرن و دنیای مصنوع دیجیتال باشد. علاوه بر این پرداختن به سبک‌های جدید در معماری داخلی به منظور آشنایی بیشتر با تازه‌ترین طرح‌های معماری و امکان خلاقیت بیشتر در این زمینه برای معماران، انگیزه جست‌وجو و انجام پژوهش حاضر بود.

روش تحقیق

این تحقیق، از نظر ماهیت، کیفی و با روش تحقیق توصیفی-تحلیلی انجام شده است. جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات، به شیوه مطالعه کتابخانه‌ای و اسنادی بوده است.

مبانی نظری

رجوع به گذشته و طبیعت همان‌گونه که در شیوه زندگی نیاکان ما وجود داشته، به معنی کهنه‌گرایی نبوده و معماری نیز هنری است که با گذشت زمان رنگ کهنگی به خود بگیرد (نوحی، ۱۳۷۹: ۶۰۹). پیوند با گذشته و به‌کارگیری روش‌های سنتی در عین گذشته‌گرایی، همواره رنگی از خلاقیت و نوآوری نیز با خود دارد که به دلیل تطابق با شرایط زمانه، از آن با عنوان تحول، می‌توان نام برد.

مفهوم هویت در معماری، نیز که مفهومی است هم مرتبط با نیازهای افراد جامعه و هم‌زمان حال را شامل شده و می‌توان آن را در این جمله خلاصه کرد که انسان، میزان و معیار تمام پدیده‌هاست (پانزو، ۱۹۶۲: ۴). هویت، مفهومی پویاست که با گذر زمان دچار تحول شده و تأثیرپذیری از زمان و روح زمانه از ضرورت وجودی آن است (مهدوی‌نژاد، مخبری، عسگری مقدم، ۱۳۸۹: ۹۵). بدین معنی که انسان‌ها و جوامع مختلف از دیرباز در پیوند با طبیعت و نیروی‌های طبیعی خدادادی از خود خلاقیت‌هایی هم در ساخت بناها و هم تزیین و چیدمان بیرونی و داخلی آنها بروز داده‌اند که به عنوان شاخصه‌های زیبایی شناسانه بومی و فرهنگی در جهت تمایز آنها از دیگر جغرافیاها و سرزمین‌ها بوده است و می‌تواند بیانی از هویت خاص آن مردمان در دوره تاریخی زیست آنها تلقی شود. در نتیجه، وابی سایی به عنوان سبکی جدید در معماری هم با جغرافیا و

وابی سایی^۱، واژه‌ای دوطرفه است، لذا خوانش آن از هر طرف صحیح است: وایی-سایی یا سایی-وایی. وایی ساییسم، سبکی از زندگی است که ریشه در فرهنگ ژاپنی دارد، این سبک، در میان رشته‌های هنری بیشتر در معماری و دکوراسیون داخلی، نمود داشته و انطباق خوبی با نیازهای انسان دارد. در شرایطی که کمال‌گرایی در زندگی انسان‌ها رخنه کرده و جست‌وجو و تلاش برای خرید لوکس‌ترین و تجملی‌ترین اشیاء و لوازم زندگی، حجم زیادی از فشار روانی و اقتصادی را بر افراد تحمیل می‌کند، این سبک از زندگی می‌تواند راهی برای رهایی از این فشارهای پیش‌آمده باشد؛ چراکه در شرایط، همواره افرادی هستند که با احیای فرهنگ زیبایی‌شناسی سنتی و روی آوردن به طبیعت، سعی می‌کنند آرامش بیشتری را به محیط زندگی و اطراف خود، حاکم کنند که از جنبه روان‌شناسانه قابل توجه است. در این سبک، گرایش به مظاهر طبیعت فراوان است. استفاده از معماری ارگانیک به معنای به‌کارگیری ابزار و وسایل و مصالح، به همان گونه‌ای که در طبیعت پیرامون یافت می‌شوند، بدون کمترین دستکاری، برش یا صیقل دادن مواد اولیه، مثل چوب‌های جنگلی را می‌توان از مظاهر آن دانست. سبک معماری بروتالیست به معنی استفاده از بتن خام به شکل طبیعی و یکدست در نمای ساختمان‌ها را می‌توان نمونه دیگری شبیه به سبک وایی سایی در معماری دانست.

تحقیق حاضر در پی پاسخ به این پرسش است که سایی وایی در هنر به چه معنا و دارای چه ویژگی‌هایی است؟

اهداف پژوهش

معرفی و بررسی رویکردهایی در هنر معاصر و پسامدرن است که مطابق با سبک زندگی عموم مردم بوده و به تبعیت از ویژگی‌های غالب عصر حاضر، که در اکثر موارد، شامل شتاب در انجام امور است، گرایش به حداقل‌گرایی و مینیمالیسم داشته و عمدتاً تمرکز بر استفاده از شاخصه‌های طبیعت در محصولات هنری دارد. از این رو، هدف اصلی تحقیق، معرفی این رویکرد طبیعت‌گرا در جهت آشتی دوباره انسان با طبیعت به تاسی از گذشتگان و پیوند دوباره انسان با طبیعت اطرافش برای رسیدن به آرامش روحی و جسمانی وی است چراکه دنیای مدرن و عصر دیجیتال با تمرکز بر هوش مصنوعی و محصولات کامپیوتری و دیجیتال، انسان را از طبیعت و مظاهر آن دور کرده و به شکل نامحسوس، بر

معتقد است معماری ماجرابی است که بهترین راه جستن آن، انجام دادن آن است؛ ولی مانند هر کار خلاقانه‌ای، معماری می‌تواند با مشاهده آثار دیگران، و تحلیل آنها بهتر و بهتر شود (فیضی و خاک زند، ۱۳۸۹: ۴۵). که در این راستا می‌تواند به مسئله طبیعت‌گرایی در آثار ساختمانی تهیه شده توسط گذشتگان اشاره نمود که با تأکید بر طبیعت‌گرایی انجام می‌شده و الگو گرفتن از آنها در زمان ما می‌تواند فواید بسیاری هم از لحاظ کاربردی و هم از لحاظ صرفه‌جویی در منابع همگانی داشته باشد.

با درک قدرت خلاقه‌ای که در به‌کارگیری مظاهر و المان‌های طبیعی در سبک وابی‌سایبی وجود دارد، به گفته پل کله^۲ نیز می‌توان اشاره نمود که معتقد است: "هنر، آنچه را که رؤیت‌پذیر است، بازگو نمی‌کند بلکه رؤیت‌پذیر می‌سازد؛" یعنی به‌کارگیری اصولی که باعث می‌شود ما به کیفیت ذاتی پدیده‌ها پی ببریم و آنها را کشف کنیم؛ هنر و معماری مدرن نیز در این راستا، قصد دارند از طریق انتزاعی نمودن کیفیت‌های اشیا، به ماهیت واقعی آنها اشاره کنند چراکه گاهی فرم‌های ساده این ماهیت را به بهترین وجه ممکن نشان می‌دهند و در نتیجه، هنر و معماری مدرن، قصد دارند به ابتدایی‌ترین چیزها به شکلی که گویی پیش از آن هرگز وجود نداشته‌اند، از نو، دست یابند؛ به‌علاوه این نکته که، معماری جدید در نظر دارد به انسان کمک کند تا پایگاه وجودی‌اش را دوباره به دست آورد و در این راستا، کاهش ارزش نمادها، گامی اساسی بوده است؛ پیدایش این نظر که انسان می‌باید و ناچار است که به شیوه‌های متفاوتی درک نموده و پدیده‌ها و اشیایی را که به آنها احساس تعلق و وابستگی دارد، حفظ کند، باعث شده سبک وابی‌سایبی نیز در همین جهت پایه‌ریزی شود؛ بر مبنای پیوند دوباره با طبیعت و مواد طبیعی مانند چوب، وسایل چوبی و حس آرامش و نوستالژیکی که در نتیجه استفاده از این وسایل، برای انسان‌ها فراهم می‌شود.

لئون کریر^۵ نیز درباره ضرورت و اهمیت پرداختن به مواد طبیعی در معماری گفته است: "معماری نمی‌تواند چیزی جز منطق پنهان در طرح خود را بیان کند که آن نیز به منشأ معماری برمی‌گردد که در قوانین طبیعت، حاصل هوش آدمی است."^۶ الن گرینبرگ^۷ هم در این باره معتقد است که معماری همیشه به شکل موفقیت‌آمیزی در پاسخ به نیازهای گوناگون فرهنگی، بعضاً سیاسی و مطابق با ضروریات اقلیمی و

هم نیازهای زمانه و هم با طبیعت پیرامونی نزدیکی بسیار زیادی دارد. این سبک، برآمده از نیاز همیشگی افراد به قرار گرفتن در طبیعت و مظاهر آن است و در نتیجه با هویت ذاتی انسانی رابطه‌ای نزدیک دارد. هویتی که فرازمانی و فرا مکانی و فرافرهنگی بوده و داعیه جهان‌شمولی و عالم‌گیری دارد (حجت، ۱۳۹۳: ۵). این روی‌آوری به طبیعت و مصالح طبیعی در معماری، از دیرباز در معماری روستایی در هر منطقه‌ای از جهان، وجود داشته که شامل معماری دست‌کند، کپر‌ها، بادگیرها، آسیاب‌ها و کبوترخانه‌ها به عنوان نمونه‌هایی همه‌گیر در این باره است (حاجی ابراهیم، ۱۳۷۸: ۴۳)؛ چراکه معماران در طراحی این ساخته‌ها با درایت و هوشمندی خود، عوامل طبیعی را مدنظر داشته و از مواد بومی و محلی برای ساخت آنها استفاده می‌نموده‌اند که در نهایت باعث ماندگاری بهتر این بناها پس از گذر زمان در مناطق مربوطه می‌شده است. سازگاری با طبیعت پیرامونی و صرفه‌جویی در منابع انرژی طبیعی و کارکرد حداکثری که در طراحی بناهایی چون بادگیرها و کبوترخانه‌ها در معماری سنتی ایران قابل بررسی است بیانگر هوشمندی و قدرت خلاقه معماران ایران قدیم در بهره‌گیری از طبیعت و عوامل طبیعی برای حداکثر بهره‌وری از این منابع در زندگی‌شان بوده است و در این مقاله در تطابق با رویکرد طبیعت‌گرایانه وابی‌سایبی بدان‌ها پرداخته شده است.

پیشینه روی‌آوری به طبیعت و پشتوانه‌های نظری

رودلف آرنه‌هایم^۲ درباره تأثیر فرم و شکل‌گرایی در معماری از لحاظ ساختاری سخن گفته است و ظاهر هر بنایی را معرف کارکردهای متنوع آن بنا می‌داند و بر این باور است که هر شکلی از جمله شکل یک پل یا درب را نمی‌توان بدون در نظر گرفتن کارکرد آن فهمید. او معتقد است وجاهت، عزت نفس، سازگاری و احساس راحتی، از جمله نیازهای اولیه‌ای هستند که در ارتباط با رفاه انسان‌ها باید بدان‌ها توجه نمود و چون اینها لازمه استفاده از قدرت خلاقه ذهن است نه فقط با لوله‌کشی و سیستم گرمایشی و عایق‌کاری خوب، بلکه با روشنایی، رنگ‌های هماهنگ، نظم دیداری و فضای متناسب برآورده خواهد شد و این موضوع در استفاده از روشنایی طبیعی برای تأمین نور ساختمان و یا ترنندهایی که در ساخت بادگیرها برای خنک کردن محیط، صورت گرفته، به بهترین شکل، باز نمود شده است.

سیمون آتوین^۳ نیز در کتاب خود با عنوان *معماری تحلیلی*

که در فصل زمستان می‌تواند باعث گرم ماندن محوطه داخلی خیمه در طول فصل سرما باشد؛ نمونه استفاده از مواد طبیعی و محیطی را می‌توان در تمام نقاط جهان پیدا کرد که در آن مناطق نیز، ساکنین به فراخور مواد و مصالح طبیعی موجود، بهترین استفاده را از طبیعت پیرامون، برای ساختن سرپناه و خانه‌های خود، می‌برند.

معماری معاصر در بناهایی موسوم به بناهای سبز

ساختمان‌های سبز، امروزه یکی از جذاب‌ترین و درعین‌حال، پرکاربردترین فناوری‌های نوین محسوب می‌شوند که در طی دو دهه گذشته، مورد توجه زیادی قرار گرفته و با رعایت استانداردهای محیط زیستی، به عنوان دوستداران محیط زیست شناخته می‌شوند. یکی از نمونه‌های این گونه بناها، ساختمان‌هایی هستند که از پرتوهای خورشیدی به عنوان منبع انرژی و در جهت افزایش بهره‌وری و صرفه‌جویی در مصرف انرژی، بهره می‌برند (شلمانی، ۱۳۹۰: ۲۴۲).

یک نمونه از چنین طراحی‌های سازگار با طبیعت اطراف، کلیسای روی آب در جلگه‌ای در شمال شرقی هوکایدو (جزیره‌ای در ژاپن) است که در آن، از دسامبر تا آوریل، منطقه را برف‌پوش می‌بینیم؛ کلیسایی در مرکز این جزیره قرار دارد که در فصل‌های گرم و معتدل، صدای آب و پرندگان و دیگر نواهای طبیعی موجود در منطقه، کمک به ایجاد فضایی روحانی، معنوی و بهشت‌گونه در آنجا نموده است. دیوارهای شیشه‌ای کلیسا نیز به‌گونه‌ای است که به‌سوی آب و آب‌نما باز شده و بدین ترتیب، ارتباط مستقیمی با طبیعت اطراف، برقرار نموده است. در اینجا طبیعت، که خود فضایی مقدس است با طبیعتی که به دست انسان ساخته شده و همان طرح معماری است، ارتباط پیدا نموده و هر دو در جهت ایجاد فضایی معنوی و ماورایی عمل نموده‌اند (سپهری مقدم، ۱۳۸۴: ۲۴۳).

هم‌اکنون در طراحی بسیاری از فضاها داخلی از جمله آشپزخانه‌ها نیز تدابیری اندیشیده می‌شود که با بازسازی و نوسامانی طبقات و سطوح کار، هم صرفه‌جویی در زمان و هم در انرژی مصرفی مدنظر باشد که از اهداف سبک و ابی-سایبی نیز هست (هارلینگ، ۱۹۶۴: ۲۲۵).

نمونه‌های طبیعت‌آوری در معماری ایرانی

در معماری ایرانی نیز پیوند میان معماری و طبیعت، همواره

جغرافیایی بوده است که عمدتاً با تأکید بر عوامل طبیعی در طراحی و ساخت بناهای مسکونی انسانی، همراه بوده است (وتکین، ۱۳۹۰: ۱۱).

استیو برنڈ^۲ نیز جست‌وجو برای رسیدن به یک سبک معماری انسانی را در واکنش به جهان صنعتی و پیدایش فناوری‌های پیچیده الکترونیکی و ماشینی که پیامدی جز سردرگمی و ازخودبیگانگی افراد و جوامع انسانی را نداشته، لازم دانسته و لزوم حساسیت به مکان و موقعیت را در معماری به معنای طراحی‌های هرچه بیشتر، سازگارانه با طبیعت مورد تأکید قرار داده است (وتکین، ۱۳۹۰: ۷۹۶).

در همین راستا در عصر جدید، تعدادی از معماران درباره اینکه تکنولوژی به‌خودی‌خود نمی‌تواند فرم‌های معماری را تولید کند، به مکتبی با عنوان «بوم‌گرایی» متمایل شدند. این مکتب بر پایه تأکید بر توسعه پایدار، بقا و نوآوری در طراحی بوده و روشی برای ارائه نوآوری‌هایی در زمینه طراحی پایدار است چراکه پدیده گرم شدن زمین نیز چنین الزامی را تأکید می‌کند. ساختمان‌هایی بومی که در آنها از مصالح محلی استفاده شده و برگرفته از محیط طبیعی اطراف، هستند به‌طور ذاتی، پایدارتر از ساختمان‌های مدرن و با طرح و شکل عجیب هستند که در آنها از مصالح ناآشنا و صنعتی استفاده شده است. این معماری به‌علاوه، توجه خاصی به عوامل طبیعی و شرایط اقلیمی مانند میزان بارش، جهت بادهای موسمی و محلی و طول و عرض جغرافیایی، در کنار توجه به سبک زندگی و هنر و فرهنگ مردم ساکن در محل دارد. به عنوان نمونه، طراحی‌هایی از این دست تأکید بر نور طبیعی در ساختمان و نیز تهویه طبیعی و استفاده از مصالح و موادی دارد که در تابستان مانع از ورود گرما به ساختمان شده و در زمستان نیز برعکس، باعث حبس گرما در ساختمان و جلوگیری از خروج آن از ساختمان شوند (ملوین، ۱۴۰۳: ۱۳۸).

هنر مردم نیز در این راستا هم از جهت زیبایی‌شناسی کمک‌کننده است و هم به لحاظ کاربردی که نمونه آن را در مناطق جنوبی ایران می‌توان مثال زد که خیمه‌هایی از الیاف خرما و حصیر با استفاده از درختان نخل و نیزارهای موجود در منطقه به‌گونه‌ای هنرمندانه ساخته می‌شود که به شکلی طبیعی باعث ایجاد خنکی در این چادرها شده و راهکار مناسبی برای مقابله با گرما از دیرباز در این مناطق بوده است. الیاف به‌دست‌آمده از موی بز نیز در انواع دیگری از آنها به کار می‌رود

آنها به دوران پیش از تاریخ برمی گردد و البته ایرانیان به مرور از آسیاب‌هایی استفاده کردند که نیروی چرخش سنگ‌های آنها بر روی هم، نه از قدرت بازو بلکه نیروی طبیعت بوده است. نمونه چنین آسیاب‌هایی، آسیاب‌های تنوره‌ای، ناوی و چرخي بوده است که عامل محرک هر سه مورد، نیروی آب بوده است به اضافه آسیاب ستوری که با نیروی حیواناتی چون اسب، گاو، خر و استر می‌چرخیده‌اند (نوری، ۱۳۹۳: ۳۱۹ تا ۳۲۲).

کبوترخانه‌ها نیز نمونه دیگری در این مورد هستند که هدف از نگهداری کبوتران در این برج‌های مرتفع، برخلاف برخی کشورهای اروپایی، نه تولید گوشت بلکه به دست آوردن کود کشاورزی بوده است (میرزایی، ۱۳۸۲: ۱۲۹). دوجداره بودن کبوترخانه‌ها نوعی عایق محسوب می‌شده است و به همین دلیل در تابستان، بسیار خنک بوده و در فصل زمستان هم فضای گرمی را برای کبوترها مهیا می‌کردند چراکه معماران سنتی در ساخت این بناها، از دیوارهای خشتی (ترکیب خاک رس و ماسه) استفاده می‌کردند که در تابستان از ورود گرما و در زمستان از خروج آن جلوگیری می‌کرد؛ به علاوه به دلیل قطور بودن دیوارهای این‌گونه بناهای خشتی، این عایق حرارتی و برودتی طبیعی، بهتر عمل کرده و در اقلیم‌های گرم و کویری بسیار مورد توجه بوده است؛ ضمن اینکه مصالح مدرن امروزی هرگز نتوانسته مشکل گرما و سرمای مناطق کویری را حل کرده و جایگزین خشت شوند. کود حاصل از این کبوترخانه نیز باعث شیرین شدن برخی محصولات کشاورزی مانند خربزه شده و بیش از هر کود دیگری، خاک مزرعه را پوک و نرم می‌نموده است (فرهادی، ۱۳۶۹: ۱۲۰). کبوترخانه فقط یک سازه ساده خشتی نبوده بلکه بنایی چندمنظوره و چندبعدی بوده که کارکردهایی چند در ارتباط با محیط جغرافیایی و اقلیمی و نیز مسائل اقتصادی داشته و نشانه‌ای از هم‌زیستی و مبادله متقابل بین طبیعت و انسان بوده است (میرزایی، ۱۳۸۲: ۱۱۶).

معماران ایرانی با کمک گرفتن از دانش جغرافیا، جانورشناسی و معماری، بناهایی چندمنظوره اما درعین حال ساده ساخته‌اند که به بهترین شکل، سازش و تعامل با طبیعت پیرامونی را آشکار ساخته است. خانه‌های سنتی ایرانی هم پاسخگوی نیازهای مادی انسان‌ها بوده‌اند و هم نیازهای معنوی چراکه با فراهم آوردن محیطی دل‌چسب و مطبوع و آسوده، امکان نزدیکی و ارتباط او را با خالق یکتا و مناجات به هر شکلی که ممکن بوده فراهم می‌آورده است.

مدنظر معماران ایرانی بوده است که به روشنی در معماری باغ‌های ایرانی، می‌توان نمونه آن را مشاهده نمود؛ ساختن پردیس را می‌توان بهترین نمونه پاسخ معمارانه به طبیعت دانست. خانه سنتی ایرانی نیز به‌خصوص در اقلیم‌های گرم و خشک، دارای طرحی است که سازگار با طبیعت و آب‌وهوای بیرون آن ساخته می‌شده است. میانسرا در وسط این خانه‌ها که فضایی بدون سقف و باز به سمت آسمان است، علاوه بر مخفی نگه داشتن قسمت‌های داخلی خانه از دید بیرونی، کارکرد مهم‌تری در ارتباط با طبیعت داشته که با دارا بودن جهت شمالی-جنوبی، همان تأمین نمودن روشنایی قسمت‌های مسقف خانه و نیز گرمای آنها بوده است (ابوالقاسمی، ۱۳۸۳: ۳۹۳). در این خانه‌ها، فضاهای تابستان نشین، اغلب در جهت جنوبی یا جنوب غربی قرار دارند و عمق بیشتر این قسمت‌ها، استفاده طولانی‌تر و بیشتر از سایه را در فصل تابستان فراهم می‌نموده است. ضمن اینکه از منظر طراحی داخلی و چیدمان نیز، استفاده از پنجره‌های مشبک با شیشه‌های رنگی معروف به ارسی، هم از شدت نور آفتاب در ساختمان کم کرده و هم مانع از ورود حشرات فصلی آزاردهنده به داخل ساختمان می‌شده است؛ در بسیاری از خانه‌ها نیز سردابه در زیر همین فضا و بادگیر در مجاورت آن بنا می‌شده که کارکرد آنها نیز هم خنک نمودن هوا و هم حفظ نگره داشت انرژی‌های جاری و ساری در طبیعت بیرونی بوده است. کارایی بادگیر در این مناطق به‌گونه‌ای است که در دمای بالای ۴۵ درجه سانتی‌گراد در فصول گرم سال، خانه را به مکانی خنک و آسوده برای زندگی مبدل می‌نموده به شکلی که فناوری‌های مدرن امروزی به‌سختی در رقابت با قدرت خنک‌کنندگی آنها قابل مقایسه هستند (سمسار زاده، ۱۳۹۱: ۷۵۲).

بناهایی چون آب‌انبارها که پیش‌تر ذکر شد، آسیاب و کبوترخانه‌ها نیز، از جمله بناهایی هستند که به بهترین شکل، پیوند میان طبیعت و نیازهای انسانی را در قالب معمارانه، فراهم آورده‌اند. آب‌انبارها برای نگهداری آب در دل زمین حفر می‌شده‌اند؛ بادگیر یا هواکش‌ها برای سالم نگه داشتن آب و خنک کردن آن بر بالای منبع آب، برپا می‌شده‌اند تا جریان هوا را در آن برقرار سازند و آسیاب‌ها هم ابزاری برای آرد کردن غلات، خرد کردن سنگ نمک، گچ و یا گرفتن روغن و شیره از نباتات، بوده‌اند؛ (آنها شامل دو سنگ غلتان بوده‌اند که بر روی هم لغزیده و عمل خرد کردن را انجام می‌داده‌اند. استفاده از

وابی سابی در وسایل و چیدمان خانگی

سبک وابی سابی در طراحی داخلی، بیانگر تواضع، فروتنی، ناپایداری، نامتقارنی، قدردانی و اصالت است؛ چیدمان خانه به خودی خود بازگوکننده این است که می‌توانیم همه‌چیز را به دست طبیعت بسپاریم و بگذاریم روال طبیعی زندگی در همه‌چیز، طی شود. چیدمان داخلی تنها زمانی می‌تواند وابی سابی باشد که طبیعت را برای بیننده تداعی کند. در این سبک، از مصالح ساختمانی گرفته تا اشیاء تزئینی داخل خانه را از مواد آلی، ارگانیک و بدون ضرر برای گیاهان و جانوران انتخاب می‌کنند. همچنین، بهترین مدل مبلمان در این سبک، پروتالیست^۱ است.

در این سبک از تنه درخت و شاخه‌های کمتر صیقل خورده برای ساخت میز ناهارخوری و مبلمان استفاده می‌شود و درواقع با این کار، بعد خشن طبیعت، به تصویر کشیده می‌شود؛ در این سبک، سنگ‌های صاف و مرمری جایی ندارند و ممکن است تکه سنگی که فقط یک سطح هموار دارد، به عنوان میز این به کار رود بدون اینکه لازم باشد که کسی روی زاویه‌های آن، گونیا بگذارد و ترازش کند. گیاهان در این سبک، کاملاً طبیعی و در حال رشد هستند و قد و اندازه گیاه، مهم نیست و همان‌طور که در طبیعت، یک شاخه گل نازک و شکننده در کنار درختی کهن‌سال، جا خوش می‌کند و با هم دوستی و سازگاری دارند، در نحوه چیدمان و قرارگیری در طراحی داخلی نیز، به همین ترتیب، جفت‌هایی این‌چنین، در کنار هم قرار گرفته و ترکیب‌های جالب و متنوعی را عرضه می‌دارند. در این سبک، البته، اگرچه، قرینگی آیت‌ها، اهمیت ندارد، اما توازن رنگ‌ها بسیار مهم است؛ در نتیجه، پالت رنگ‌های طبیعی و غیر متالیک در این سبک، بسیار استفاده شده و اگر وسیله‌ای، دارای رنگی مرده یا خنثی است، با رنگ‌آمیزی مجدد، دست‌کاری نمی‌شود بلکه با قرار گرفتن در وسایلی برگرفته از طبیعت با رنگ شاد، دارای توازن و هارمونی می‌شود؛ درواقع، توازن رنگ، با در کنار هم قرار گرفتن اجزا و نه با به دست گرفتن سطوح رنگ و قلم‌مو برقرار می‌شود.

در این سبک، وسایل دست‌ساز و ظروف‌های سفالی بدون لعاب حتی اگر ترک‌خورده و لب‌پریده باشند هم می‌توانند فروتنانه در گوشه‌ای از خانه، قرار داده شوند و دیوارکوب‌ها در شکلی نامتقارن و در اندازه‌های مختلف، روی دیوار، جلوه‌گری کنند. در این سبک در دکوراسیون منزل، گلدان‌های شکسته و ترک‌خورده، دور انداخته نمی‌شوند بلکه ترمیم شده

و دوباره مورد استفاده قرار می‌گیرند؛ کوسن‌های پاره یا کم‌باد، تعویض نشده و وصله می‌شوند. در این سبک، آباژورها حتی به‌تئهایی و بدون رعایت قرینگی، در کنجی از اتاق، صمیمانه پذیرفته می‌شود. این سبک، یادآور این است که علاوه‌بر ناپایداری محیط و اشیاء پیرامون، در ویژگی‌های ناپایدار مانند ترک‌خوردگی دیوارها نیز، زیبایی‌ای خاص و قابل توجهی وجود دارد. سبک وابی سابی، در طراحی داخلی، با وجود تضادی که با شاخصه‌های زندگی مدرن امروزی دارد اما طی چند سال گذشته، بسیار مورد توجه واقع شده و رواج پیدا کرده است؛ دلایل اقبال به این سبک را می‌توان عوامل پیش رو دانست:

– تعمیر و ترمیم وسایل، در تضاد با رویکرد مصرف‌گرایی زندگی مدرن که موجب استفاده کوتاه‌مدت از وسایل است، کاری متفاوت، بوده و علاوه‌بر صرفه‌جویی در هزینه‌ها، با حس تعلق به محیط و اجزای آن مرتبط است. برخی از ویژگی‌های مهم چنین رویکردی به قرار زیر است:

– تمایز و فاصله گرفتن از اتفاقات و سبک‌های متداول پیرامونی و طراحی خلاقانه مبتنی بر طبیعت
– تشویق و ترغیب کاربران به فعالیت فیزیکی بیشتر و بالابردن خلاقیت و قابلیت‌های فردی در استفاده از محیط؛ به عنوان مثال: ابعاد ظرف‌شویی در آشپزخانه طراحی شده به سبک وابی سابی ممکن است کمی کوچک‌تر از حد معمول باشد؛ که فرایند پر کردن ظروف بزرگ‌تر از آب را کمی طولانی‌تر می‌کند؛ یا آبیاری با ابزارهای سنتی مانند آبیاش، سهولت و سرعت آبیاری با تکنولوژی‌های مدرن را ندارد.

به‌طور کلی می‌توان گفت، به‌کارگیری سبک وابی سابی می‌تواند با ایجاد محیطی امن و خودمانی‌تر، حس تعلق ساکنین را افزایش دهد. با توجه به اینکه تأکید بیشتر در این سبک، بر طبیعی بودن پدیده‌ها و وسایل و اشیاء است، در این ارتباط، هر نوع ویژگی موجود در طبیعت در معماری خانه هم دیده می‌شود؛ در نتیجه در این سبک، ابعاد و اندازه اشیاء اهمیت چندانی ندارد چراکه در طبیعت نیز در عین وجود توازن، رنگ‌ها و اشیاء، نامتقارن هستند؛ به‌علاوه، ناپایداری و در حال تکامل بودن، ویژگی دیگر طبیعت است که در این سبک، مورد تأکید و استفاده قرار گرفته است. ترک روی دیوار، پدیدگی لبه ظروف و فرسودگی گوشه‌ای از فرش، در این سبک، به عنوان نقاط مثبت طراحی فرض شده است؛ این نکته در سال‌های اخیر به‌خصوص در باره معماری موزه‌ها نیز لحاظ شده است که به

هنری نگاه کرده و دست به گزینش کمتر بزند چراکه در این رویکرد، تمامی پدیده‌ها و اشیا و موضوعات اطراف ما دارای جنبه‌ای هنرمندانه‌اند که می‌توانند موضوع کار هنری قرار بگیرند در نتیجه هیچ شیء کهنه‌ای دور ریخته نشده و کنار گذاشته نخواهد شد چراکه از آن می‌توان با انجام اصلاحات و یا تغییراتی دوباره و یا حتی چندباره استفاده نمود در نتیجه از لحاظ اقتصادی نیز می‌تواند هم برای هنرمند و هم هنردوست مفید و حتی لازم باشد. نمونه چنین سبک‌هایی در معماری، معماری زمینه‌گراست که بر زمین مداری و پیوند محیط با فضا تأکید دارد در نتیجه جزئی کوچک از طبیعت اطراف خواهد بود. در این سبک، هر بنایی بر اساس زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و کالبدی اقلیمی و شرایط خاص آن سایت و ساختمان، طراحی و اجرا می‌شود. نمونه این سبک، خانه آبشار ساخته

شکل ارتباط تنگاتنگ و نزدیک فضای موزه با فضای سبز پیرامون آن است بدین معنی که قرارگیری موزه در محیطی طبیعی که همسو با موضوع موزه موردنظر است، در همین راستا انجام می‌شود. به عنوان مثال موزه گرانیث پرادو در شهر مادرید اسپانیا (شکل ۱) که تمامی مصالح سقف و نمای موزه را از معادن گرانیث منطقه تأمین نموده است و یا موزه زمین‌ها در کشور نروژ (شکل ۲) که در انتهای شمالی چهارمین دریاچه بزرگ نروژ واقع شده و در نزدیکی منطقه حفاظت‌شده طبیعی است و ساختمان آن، تماماً از چوب‌های جنگلی منطقه ساخته شده و البته اوج این درهم‌آمیختگی موضوع موزه با بستر طبیعت را می‌توان در موزه آتشفشان اثر هانس هولاین^۱ مشاهده کرد (شکل ۳) که در آن، ساختمان موزه از دهانه آتشفشان، سر برآورده است (طالبیان، آتشی، نبی‌زاده، ۱۳۹۲: ۱۹)

مقایسه‌ای بین وابی‌سایسم با سایر رویکردهای طبیعت‌گرا

پرداختن به سبک وابی‌سایبی در دیدن، زندگی و کار حرفه‌ای هنرمند، باعث می‌شود که او تمام پدیده‌های پیرامونی را با دید

شکل ۳. خانه آبشار، فرانک لوید رایت (Archdaily, 2005).

شکل ۱. موزه گرانیث پرادو در شهر مادرید اسپانیا (Alamy, 2024).

شکل ۴. موزه آتشفشان اثر هانس هولاین (Dezeen, 2015).

شکل ۲. موزه زمین‌ها در کشور نروژ (Archdaily, 2020).

می‌شود و یا از سفال به جای انواع سرامیک مدرن در لوازم آشپزخانه که در نتیجه آن، خانه حسی زیبا و روستایی شکل، پیدا خواهد کرد (جدول ۱).

وجه مشترک تمامی این سبک‌ها، رجوع به طبیعت پیرامون و بهره بردن از امکانات ارزان و در دسترس است که در اختیار ساکنین قرار گرفته تا هم در بودجه و هزینه‌های زندگی خود صرفه‌جویی کنند و هم از زیبایی ذاتی این موهبت‌ها برخوردار شوند و هم از لحاظ کاربردی بتوانند از مزایای استفاده از این مواد و مصالح برخوردار شوند و این همه، امکانات و تسهیلاتی است که طبیعت با تمام سخاوتمندی‌اش برای انسان‌ها فراهم آورده تا در نهایت از زندگی سالم‌تری بهره‌مند شوند.

معماری طبیعت‌گرا در راستای عمل به اصول وابی سایی

معماری طبیعت‌گرا بر مبنای تقلید از طبیعت نیست بلکه تفسیری از اصول طبیعت در ساخت فرم‌های طبیعی است. اساس معماری ارگانیک نیز ارتباط بین ساختمان و محیط پیرامونی است. به شکلی ساختمان با محیط پیرامون ترکیب شود که نشان‌دهنده هماهنگی و سازگاری طبیعت، انسان و محل سکونت است که در آن، ترکیب کلی طرح معمارانه فضای بیرون و درون را با هم ادغام نموده و از مصالح طبیعی محیط بهره برده است. فرم‌ها در این گونه طرح‌ها، بازتابی از مناظر پیرامونی و ویژگی‌های محیط است مثل ساختمان‌هایی که به فرم کوه‌ها و یا سازه‌هایی که به شکل رودخانه‌ها و ابرها هستند و معماران از ساخت آنها، ضمن الهام از طبیعت، مقاصد زیبایی شناسانه خود را نیز مدنظر داشته‌اند.

معماران در دوران معاصر با پیروی از سبک نیاکان خود در دوران باستان که با استفاده از مواد و مصالح طبیعی اقدام به ساخت سکونتگاه برای خود می‌نمودند، در جهت رسیدن به توسعه پایدار و ماندگاری بیشتر بناها و نیز صرفه‌جویی در استفاده از منابع انرژی طبیعی و همگانی و سلامت بیشتر ساکنان در این ساخته‌های انسانی، به طبیعت و مواد و مصالح طبیعی بیشتر از گذشته، روی آورده‌اند که در نتیجه آن، سبک‌هایی چون وابی سایی با تکیه طبیعت موجود، مرسوم و رایج شده و هم در ساخت بناها و هم دکوراسیون و چیدمان منازل و سکونتگاه‌های انسانی به کار گرفته شده است و راه را برای رسیدن به آرامش بیشتر انسان‌ها هم در محل کار و هم در منازل مسکونی آنها باز

فرانک لوید رایت^{۱۱} است (شکل ۴) که بر اساس ویژگی‌های طبیعی موجود در منطقه بنا شده است.

خرده سبک دیگری در این ارتباط، سبک هنری روستیک^{۱۱} است که در آن، به‌سادگی و روستایی بودن محصولات، اهمیت داده می‌شود. این سبک، به دست‌ساخته‌های هنری روستاییان برای چیدمان خانه گفته می‌شود و بیشتر ساخته‌ها با چوب‌های جنگلی است که بر اساس نیاز، به میز، صندلی، تخت و سایر لوازم تبدیل شده‌اند.

مصالح طبیعی مانند چوب سنگ فلز و پارچه به عنوان بخش‌های اساسی در دکوراسیون سبک روستیک مورد استفاده قرار می‌گیرند. این مواد طبیعی به دکوراسیون، گرمایی دوست‌داشتنی و احساسی اضافه می‌کنند و فضایی دل‌نشین و طبیعی در خانه ایجاد می‌نمایند. چوب‌های خام و نیمه پالوده و دست‌کاری نشده، سنگ‌های طبیعی و آجر نیز برای کفپوش دیوارها و شومینه و تزیینات دیواری استفاده شده و فلزات خام مانند آهن و مس نیز در دکوراسیون خانه‌ها دیده می‌شود که شامل لوازم آشپزخانه فلزی، لوسترها و مبلمان فلزی است که به طراحی روستیک، حسی از مدرن و صنعتی بودن فضا را نیز می‌بخشد. این مواد و مصالح، همگی به همتهایی که در طبیعت می‌یابیم، نزدیک بوده و ترکیب آنها در کنار هم، فضایی گرم، مهربان و صمیمی را در منزل یا فضاهای دیگر، ایجاد خواهد کرد؛ با الهام از این سبک می‌توان فضای خانه را به خلوتگاهی مسحورکننده بدل نمود که زیبایی تقص‌ها و جذابیت زندگی روستایی را به روشن‌ترین شکل، بازتاب داده و از آنها، تجلیل می‌کند.

سبک شابی شیک^{۱۲} نیز نمونه دیگری از این سبک‌هاست؛ سبکی از دکوراسیون داخلی که در آن، وسایل کهنه و آنچه در کلبه‌های روستایی به کار می‌رود با رنگ‌ها و بافت‌های ملایم ترکیب می‌شود و بدین ترتیب، فضای داخلی، ظاهری ظریف و درعین حال دنج و دلپذیر پیدا می‌کند؛ مهم‌ترین ویژگی این سبک در واقع، نه فقط نادیده گرفتن عیوب وسایل بلکه دیدن دوباره آنها به عنوان نقاط مثبت و حتی کلیدی چیدمان در ارتباط با وسایل خانه است.

در این نوع سبک‌ها از مواد خام و طبیعی بدون دست‌کاری استفاده می‌شود و این به دلیل حفظ اصالت و سادگی و بهره‌گیری از خواص طبیعت و مواد طبیعی در زندگی است؛ به عنوان نمونه از مواد و پارچه‌های طبیعی مانند پوست گوسفند یا پشم در مبلمان، فرش و یا دیگر پوشش‌دهنده‌ها استفاده

جدول ۱. مقایسه سبک‌های وابی سابی، شابی شیک و روستیک.

سبک روستیک	سبک شابی شیک	سبک وابی سابی
Rustic	Shabby chic	Wabi-sabi
مبتنی بر روستایی؛ سادگی؛ مبلمان و اشیا چوبی و دست‌ساز؛ رنگ طبیعی سطوح؛ مصالح پرداخت نشده؛ استفاده از منابع طبیعی	مبتنی بر کهنه‌گرایی و روستایی؛ کفپوش ساده؛ میل‌های قدیمی کهنه کاری شده؛ اشیا و دکور قدیمی؛ رنگ‌های روشن و پاستیلی؛ بهره‌گیری از نور طبیعی	پذیرش نقص‌ها؛ سادگی؛ بازیافت و تعمیر اشیا؛ عدم تقارن؛ ناهمواری سطوح؛ مصالح طبیعی و پرداخت نشده؛ صرفه‌جویی مبتنی بر بازیافت
		
decohome, nd	Deconews, 2022	(میرزایی، ۱۳۹۸)

با رویکردی روان‌شناسانه راه حل مناسبی برای برخی از این مشکلات به لحاظ خواص آرامش بخشی که دارد، باشد.

این رویکرد که ریشه در فرهنگ ژاپنی و هنر معماری داشته و در تمامی شاخه‌های هنری نیز نمود دارد، راهی برای پیوند واقعیت بیرونی با دنیای ذهن و خیال هنرمند است. وابی سابی یادآوری عامدانه مظاهر زندگی طبیعی و واقعیاتی است که در زندگی معاصر، به شکلی ناخواسته از نظر انسان‌ها کنار رفته و مورد غفلت و فراموشی، واقع شده‌اند. وابی ساییسم، بیان روشن مفهوم طبیعت‌آوری است که در این مقاله به عنوان کلیدی‌ترین واژه بدان اشاره شده است.

این رویکرد، درمان و راه تازه‌ای برای انسان معاصر است که ارتباطی دوباره، با طبیعت اطراف خود گرفته و از مواهب آن بهره‌مند شود و بتواند در مقابل مصنوعات اجباری زندگی مدرن و آسیب‌های صنعتی دور شده و به آرامش درونی و جلای روحی برسد.

کرده و باعث استفاده بهینه و صرفه‌جویانه از منابع طبیعی برای تمامی انسان‌ها و فرصت‌های برابر برای آنها شده است.

نتیجه‌گیری

وابی ساییسم را می‌توان به عنوان رویکردی در جهت روی آوردن به طبیعت و یا طبیعت‌آوری در زندگی تلقی کرد که در جهت وارد کردن مظاهر طبیعت به زندگی عمل می‌کند و در هنرهای مختلف نیز، توسط هنرمندان به کار گرفته شده است.

این رویکرد به دنبال دوری جستن از تصنع و دست‌کاری بشر در محیط اطراف بوده و نوعی آشتی و برقراری پیوند دوباره بین انسان و طبیعت اطراف است. در زندگی مدرن و ماشینی امروز که با تولید انبوه وسایل و ابزار مصنوع و کارخانه‌ای همراه است، بشر، دچار نوعی اجباری از طبیعت شده و فاصله‌ای زیاد با شیوه زندگی نیاکان خود پیدا کرده است که ناخواسته او را با مشکلاتی روبه‌رو ساخته است و سبک وابی-سابی می‌تواند

پی‌نوشت‌ها

1. Wabi-sabi

۲. Rudolf Julius Arnhaim, فیلسوف و نظریه پرداز سینما و هنر اهل آلمان و طرفدار رویکرد روان‌شناسی گشتالت (۱۹۰۴-۲۰۰۷)

۳. Simon Anon, معمار و نویسنده بریتانیایی (۱۹۵۲)

۴. Paul Klee, نقاش سوئیسی با ملیت آلمانی، مدرس مدرسه هنر و معماری باواهاس؛ طرفدار سبک اکپرسیونیسم و کوبیسم

۵. Léon Krier، معمار اهل لوکزامبورگ و از برجسته ترین منتقدان معماری مدرن و از مدافعان معماری سنتی (۱۹۴۶)
۶. Irwin Allen Ginsberg: معمار سنت‌گرای اهل ایالات متحده آمریکا (۱۹۲۶-۱۹۹۷)
۷. Steve Eerth Brand (۱۹۶۹)، مخترع و محیط‌زیست‌شناس و نویسنده کتاب کاتالوگ کره زمین در سال ۱۹۹۴
۸. Brutalism: معادل کلمه زبره‌کاری، سبکی در معماری قرن بیستم با به کارگیری بتن ساده بدون روکش و نمایی عاری از زینت و سرد.
۹. Hans Hollein (۱۹۳۴-۲۰۱۴)، معمار برجسته اتریشی و برنده جایزه پریتنکر سال ۱۹۸۵.
۱۰. Frank Lloyd Wright، معمار، طراح داخلی، آموزگار و نویسنده اهل ایالات متحده آمریکا (۱۸۶۷-۱۹۵۹)
۱۱. Rustic: اسم سبکی است که در آن، به سادگی و روستایی بودن اهمیت داده شده است و عمدتاً با چوب‌های جنگلی و طبیعی کار می‌شود
۱۲. Shabby chic: یکی از پرطرفدارترین سبک‌ها در چیدمان منازل که از سبک‌های روستیک و قدیمی الهام گرفته است.

فهرست منابع

- ابوالقاسمی، لطیف (۱۳۸۳)، *هنجار شکل بایی معماری اسلامی ایران در معماری دوره اسلامی*، تهران: انتشارات سمت.
احمدی شلمانی، محمد حسین (۱۳۹۰)، *معماری دینامیک*، تهران: انتشارات راه نوین.
حاجی ابراهیم زرگر، اکبر (۱۳۷۸)، *درآمدی بر شناخت معماری روستایی ایرانی*، تهران: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
حجت، عیسی (۱۳۹۳)، *سنت سنت‌گرایان و سنت‌گرایی معماران*، نشریه معماری و شهرسازی هنرهای زیبا، شماره ۱ دوره ۲، ۵-۱۶.
سپهری مقدم، منصور (۱۳۸۴)، *معماری معاصر*، تهران: نشر دانشگاه علم و صنعت ایران.
سمسار زاده، محمد حسن؛ سرائیان، فاطمه (۱۳۹۱)، *بادگیر در دانشنامه فرهنگ مردم ایران*، تهران: مرکز دایرة‌المعارف بزرگ اسلامی.
فرهادی مرتضی (۱۳۶۹)، *نامه کمره*، تهران: انتشارات امیر کبیر.
فیضی محسن؛ خاک زند، مهدی (۱۳۸۹)، *تجزیه و تحلیل ده اثر از پنجاه سال معماری معاصر ایران*، تهران: انتشارات فرهنگ متین.
طالبیان، نیما؛ آنتشی، مهدی؛ نبی‌زاده، سیما (۱۳۹۲)، *موزه*، جلد دوم، تهران: انتشارات تخصصی هنر و معماری و شهرسازی.
- ملوین، جرمی (۱۴۰۳)، *گرایش‌های معماری*، ترجمه فرزاد فرید، تهران: انتشارات کتاب آبان.
مهدوی نژاد، محمد جواد؛ مخبری، محمد علی؛ عسگری مقدم، رضا (۱۳۸۹)، *تجدید حیات‌گرایی و معماری معاصر در سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی*، فصلنامه علمی پژوهشی *مطالعات شهر ایرانی اسلامی*، سال اول، شماره ۲، ۹۵-۱۱۹.
میرزایی، سید آیت الله (۱۳۸۲)، *کاوشی درباره ویژگی‌های فرهنگی و اقتصادی کیوترخانه‌های استوانه‌ای شکل، نامه انسان‌شناسی*، شماره ۴: ۱۱۵-۱۳۹.
نوحی، سید حمید (۱۳۷۹)، *تأملات در هنر معماری*، تهران: نشر گام نو.
نوری شادمهانی، رضا (۱۳۹۳)، *معماری ایران و جهان در سپهر فرهنگ ایران*، تهران: نشر مهکامه.
وتکین، دیوید (۱۳۹۰)، *تاریخ معماری غرب*، ترجمه محمد تقی فرامرزی، تهران: نشر کاوش پرداز.
میرزایی، فاطمه (۱۳۹۸)، *همه‌چیز درباره وابی سایی در دکوراسیون و نحوه اجرای آن*، وبسایت *آرگا* (تاریخ دسترسی: ۸-۹-۱۴۰۳) <https://arga-mag.com/429406>

Harling, Robert (1964) *The Modern Interior*, Germany, Hanover: The Conde Nast Publication.

Panero Julius, (1962) *Anatomy for interior designers*, New York: Whitney Publications.

Madrid, Spain - April 13, 2024. Prado Museum, Accessed:28 November,2024

<https://www.alamy.com/madrid-spain-april-13-2024-prado-museum-facade-and-velazquez-statue-image607202663.html?imageid=76C69F3E-ECA8-44FC-9EDD-16D0FCFA5AAC&p=1823838&pn=1&searchId=e6376bc97e4046093d6d94fe9fa2278e&searchtype=0>

Archdaily (2020), *Karres en Brands to Design Norway's National Logging Museum*, Accessed:28 November, 2024 <https://www.archdaily.com/949279/karres-en-brands-to-design-norways-national-logging-museum>

Jessica Mairs (2015), *Vulcania Centre Européen du Volcanisme* by Hans Hollein, Accessed:28 November, 2024.

<https://www.dezeen.com/2015/09/13/hans-hollein-vulcania-centre-europeen-du-volcanisme-france-postmodernism-architecture/>

archdaily (2005) *Fallingwater House* by Frank Lloyd Wright, Accessed:28 November, 2024.

<https://www.archdaily.com/60022/ad-classics-fallingwater-frank-lloyd-wright>

DECO HOME, *Willkommen im House of Silence*, Accessed:29 November,2024.

<https://www.decohome.de/leise-toene-the-house-of-silence/>

Deconews, 2022، *تاریخ دسترسی: 8-9-1403*، سبک دکوراسیون شاپی شیک چیست؟

<https://B2n.ir/d26279>